

Raadsinformatiememo

Datum 14 maart 2023
Ons kenmerk 22.806469
Aan De gemeenteraad en steunfractieleden
Kopie aan
Van P. de Nijs-Visser
Steller Petra Bijsterbosch
Onderwerp Raadsinformatiememo Kostendelersnorm en samenwonen in de bijstand op proef

Geachte dames en heren,

In uw vergadering van 8 november 2022 is door uw raad een motie aangenomen met de volgende tekst:

- Te borgen dat in de gemeentelijke organisatie vaker maatwerk wordt toegepast bij de kostendelersnorm om schrijnende situaties te voorkomen, en hierin speciale aandacht te hebben voor jongeren en ouderen;
- Een pilot uit te werken en uit te voeren waarbij mensen met een bijstandsuitkering op proef mogen samenwonen zonder dat dit meteen gevolgen heeft voor hun uitkering.

In dit memo geeft het college aan hoe zij uitvoering geeft aan de motie.

- **Maatwerk bij toepassen Kostendelersnorm**

De kostendelersnorm is in het leven geroepen om stapeling van uitkeringen binnen een huishouden te voorkomen. De gedachte achter de kostendelersnorm is dat uitkeringsgerechtigden die met anderen op eenzelfde adres wonen, geld kunnen besparen omdat ze bepaalde kosten (huur, energie) met elkaar kunnen delen. De hoogte van de bijstandsnorm is afhankelijk van het aantal medebewoners.

Door de kostendelersnorm is het voor bijstandsgerechtigden financieel minder aantrekkelijk geworden om met meerdere personen een woning te delen. Dit had ongewenste effecten voor inwonende jongeren (met uitzondering van studenten die al uitgesloten waren). Daarom is de kostendelersnorm voor jongeren vanaf 1 januari 2023 helemaal afgeschaft. Ouders die een bijstandsuitkering krijgen, worden niet langer meer gekort als ze inwonende kinderen hebben tot 27 jaar.

Maar er zijn nog meer ongewenste effecten van de kostendelersnorm, zoals het financieel ontmoedigen van de bereidheid om mantelzorg te verrichten. Het college wil deze ongewenste effecten zoveel mogelijk tegengaan met maatwerkoplossingen.

De motie van uw raad om maatwerk bij de toepassing van de kostendelersnorm te borgen, past goed bij de huidige uitvoering in de gemeentelijke organisatie. Het gewenste maatwerk wordt toegepast; in individuele situaties kan besloten worden om de hoogte van de bijstand anders vast te stellen. Dit is mogelijk op grond van artikel 18 lid 1 Participatiewet lid dat luidt: "Het college stemt de bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen af op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de belanghebbende." Volgens artikel 1.3.4. van de Integrale verordening sociaal domein gemeente Schagen 2022 bieden wij daarin altijd maatwerk.

Bij de behandeling van een aanvraag kijken we integraal (vanuit meerdere levensgebieden) naar de omstandigheden van de aanvrager. Indien we te maken hebben met een schrijnende situatie waarbij de cliënt tussen wal en schip valt, bieden wij maatwerk, ook bij situaties rond de kostendelersnorm.

- **Landelijke ontwikkelingen**

De Participatiewet wordt de komende tijd op meerdere onderdelen gewijzigd zodat de wet eenvoudiger wordt en een toereikend bestaansminimum biedt (de Participatiewet in balans).

Bij de wijzigingen is ook aandacht voor de problemen van de kostendelersnorm en krijgen gemeenten meer bevoegdheden om maatwerk te verlenen. Verder worden de regels rondom mantelzorg versoepeld zodat bij intensieve zorgverlening niet direct wordt uitgegaan van een gezamenlijke huishouding. Ook in geval van crisisopvang of dreigende werkloosheid wordt de kostendelersnorm niet meer toegepast. De ingangsdatum van wijziging van de Participatiewet is gepland voor 1 juli 2024.

- **Uitvoering van de motie**

Wij gaan verder met maatwerk bij de kostendelersnorm en passen maatwerk toe in schrijnende gevallen zoals bij mantelzorgers of dreigende werkloosheid. De gemeentelijke organisatie voelt zich hierin gesteund door de motie van uw raad.

- **Pilot samenwonen op proef**

In het tweede deel van de motie verzoekt uw raad aan het college om een pilot uit te werken zodat uitkeringsgerechtigden tijdelijk kunnen samenwonen zonder dat dit consequenties heeft voor de uitkering.

Het college volgt de pilots "Samenwonen op Proef" in meerdere gemeenten met interesse. De uitkomsten van de pilots zijn positief. Voorheen was de directe wijziging van de uitkeringsnorm een reden om de stap tot samenwonen toch niet te zetten, of om het niet te melden bij de gemeente.

Het college wil stimuleren dat een kennismakingsperiode positief bijdraagt aan het welbevinden van betrokkenen en daarmee ook de mogelijkheden stimuleert om deel te nemen aan participatie- en/of re-integratietrajecten. Daarmee ondersteunt deze regeling ook het doel van de Participatiewet.

We zijn ons ervan bewust dat het aantal deelnemers in de verschillende proefgemeenten erg laag is en het kan zijn dat in Schagen een zeer beperkt aantal deelnemers belangstelling heeft maar we zien voldoende voordelen deze pilot te starten.

Vanuit het oogpunt van maatwerk nemen wij de kennismakingsperiode in de bijstand op in de werkinstructies van de consultants en het wijkteam. Zo brengen wij deze mogelijkheid onder de aandacht, zodat dit in de praktijk als extra maatwerkmogelijkheid toepasbaar is.

- ***Uitwerking van de motie***

We informeren het wijkteam en de consultants over de mogelijkheid van een kennismakingsperiode in de bijstand en nemen dit extra op in de werkinstructies. We communiceren de mogelijkheid aan de inwoners via de website. De pilot evalueren we in het 2^e kwartaal van 2024. Op basis van de evaluatie passen we de werkwijze aan.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

De gemeentesecretaris
Alexander Meijer

De burgemeester
Marjan van Kampen-Nouwen